

به نام خدا

یادگیری فراتر از مرزها

مولفان :

لیلا جهاندار لاشکی

طاهره سلطانی لرکانی

انتشارات بامن

(با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه : جهاندار لاشکی، لیلا، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور : یادگیری فراتر از مرزها/ مولفان لیلا جهاندار لاشکی، طاهره سلطانی
لرکانی.
مشخصات نشر : انتشارات بامن، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری : ۱۵۰ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۸۴-۱۸-۴
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۵۰ - ۱۴۷.
موضوع : یادگیری
شناسه افزوده : سلطانی لرکانی، طاهره، ۱۳۵۹
رده بندی کنگره : BF۷۳۳
رده بندی دیویی : ۱۵۶/۴
شماره کتابشناسی ملی : ۹۴۹۸۰۲۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : یادگیری فراتر از مرزها
مولفان : لیلا جهاندار لاشکی - طاهره سلطانی لرکانی
ناشر : انتشارات بامن
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۲
چاپ : زبرجد
قیمت : ۱۵۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۸۴-۱۸-۴
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
نوآوری و نگاه به آینده	۱۰
تعاریف	۱۱
آینده نگری	۱۲
نوآوری در سازمان های آموزشی	۱۲
فرآیند نوآوری	۱۳
تعلیم و تربیت	۱۴
رکن های آموزشی جدید	۱۵
اجزای انسانی	۱۶
اجزای فیزیکی	۳۹
اجزای ساختاری	۴۰
رفع موانع نوآوری	۴۳
اجزای محتوایی	۴۴
استفاده از افکار نوآورانه در تدریس	۵۶
ویژگی های تفکر نوآورانه	۵۷
اهمیت تسهیل تفکر خلاق و نوآورانه توسط معلمان	۵۷
راهکارهای معلمان در تسهیل فرایند تفکر نوآورانه	۵۸
چالش های تفکر و آوران و راهکارهای مواجهه با آنها	۶۱
استفاده از محتوای آموزشی نو آورانه	۶۲
مزایای تولید محتوای برای آموزش	۶۴
هنگام تولید محتوای الکترونیکی برای مدارس، باید به چه مواردی دقت و توجه	۶۶
استفاده از روش های نوین تدریس و استراتژی های تدریس	۶۷
مفهوم تدریس	۶۸

۷۳	روش های تدریس خلاق و نوآورانه در یادگیری دانش آموزان
۷۶	نوآوری در کلاس درس با روش های آموزشی نوین
۸۴	استنباط یادگیری با روش های نوآورانه یادگیرنده محور
۸۵	استراتژی های تدریس نوآورانه
۸۶	مؤلفه های اصلی در تعریف تدریس نوآورانه
۸۸	استفاده نوآورانه از منابع آموزشی
۹۰	استفاده از ابزار آموزشی نوآورانه
۹۱	تاثیر کاربر و وسایل آموزشی در کلاس
۹۲	نقش وسایل کمک آموزشی در فرآیند یاددهی - یادگیری
۹۵	اهمیت کاربرد رسانه ها و وسایل کمک آموزشی
۹۸	اهداف در تدریس با ابزار کمک آموزشی
۹۹	اهداف و آثار در تدریس با ابزار کمک آموزشی
۱۰۰	دلایل معرفی و آشنایی با ابزارهای آموزشی نوین
۱۰۱	چرا ابزارهای آموزشی نوین نیاز روز است؟
۱۰۲	ویژگی های ابزارهای آموزشی نوین
۱۰۴	ابزارهای آموزشی نوین و کارایی آن
۱۰۵	تاثیر استفاده از تجهیزات و فناوری های نوین آموزشی در جهت رشد خلاقیت
۱۰۶	تفاوت بین ابزارهای آموزشی نوین و سنتی
۱۰۷	راهبردهای به کارگیری فناوری های نوین
۱۰۸	مزایای ابزارهای آموزشی نوین
۱۱۰	نوآوری در یادگیری با تکالیف خلاق
۱۱۲	اهمیت تکلیف
۱۱۳	اهداف تکلیف
۱۱۴	ارائه تکلیف دانش آموزی
۱۱۵	تکلیف به روش سنتی
۱۱۵	تکلیف به روش فعال
۱۱۶	انواع تکلیف

- ۱۲۰.....ویژگی های تکلیف خلاق
- ۱۲۱.....تکلیف خلاق؛ بایدها و نبایدها
- ۱۲۲.....کنترل ، ارزیابی و بازخورد تکلیف
- ۱۲۲.....راه های رسیدگی به تکلیف
- ۱۲۳.....چگونگی ارزیابی و کنترل تکلیف
- ۱۲۳.....نوآوری در یادگیری با تکلیف درسی خلاق
- ۱۲۸.....ارزیابی نوآورانه
- ۱۳۰.....انواع ارزشیابی
- ۱۳۹.....روش های خلاقانه و نشاط آور ارزشیابی دانش آموزان
- ۱۴۷.....منابع و مآخذ

مقدمه

امروزه، تقریباً تمام کسانی که به دنبال توسعه و اصلاحات هستند در همه جای دنیا از آموزش و پرورش شروع می‌کنند و رویکردهای برآمده از عصر جدید ارتباطات و فناوری-ها در تعلیم و تربیت از جمله دیدگاه حداکثری مبتنی بر خود یادگیری و چگونگی یادگیری (فراشناخت)، یادگیری فرایندمدار و مستقل موجب حرکت تدریجی در باز تعریف مفاهیم اساسی تعلیم و تربیت شده است. علم، تدریس، معلم، شاگرد، محتوای درسی و مدرسه در حال احراز تعاریف جدید هستند. جهانی شدن موجب شده تا در بسیاری از موارد مرزهای سنتی آموزش و فناوری‌ها از بین رفته و نیازمند آن است که دوباره تعریف شود. برای مثال از بین رفتن مرز بین دولت‌های ملی و جامعه جهانی، بین فرهنگ ملی و خرده فرهنگ‌های تشکیل دهنده آن، بین مدرسه و جامعه محلی، بین خانه و مدرسه، بین آموزش و کار، بین دنیای کار و مؤسسات یادگیری، بین آموزش رسمی و غیررسمی، بین برنامه درسی از قبل تنظیم شده و انتخاب‌های افراد، بین شاگرد و معلم، بین والدین و فرزندان آنها، بین انسان و ماشین و حتی بین رشته‌های مختلف، موجب شده تا چالش‌های عمده‌ای در آموزش ایجاد شود که به منظور برخورد با آنها و انطباق با تغییرات پیش‌آمده، برنامه‌ریزان و مربیان آموزشی بایستی گام‌هایی فوری و متهورانه برای تجدیدسازمان آموزشی در تمامی جنبه‌ها و ابعاد بردارند و بدیهی است که غفلت از این کار به معنی سلب مسؤولیت به نفع جهانی‌سازی و جریان متولی آن است. از مطالعه وضعیت موجود در آموزش و پرورش کشورمان می‌توان دریافت که در طول سالیان گذشته، تلاش موفقیت‌آمیزی برای شناسایی این چالش‌ها و مقابله با آنها به عمل نیامده و اگر هم کاری صورت گرفته جامع و کامل نبوده و نظام آموزشی کشور کماکان به روش سنتی خود اداره می‌گردد.

چالش‌های جهانی آموزش و پرورش در قرن بیست‌ویکم را می‌توان ناشی از دیدگاه‌های نو به کارکردهای آموزشی و پرورشی دانست. این دیدگاه‌ها قطعاً رویکردهای متفاوتی را به مشکلات آموزش و پرورش ایران و توانمندی‌های آن اضافه و موضوعات گوناگونی را مطرح می‌سازند. مباحثی که هم در میان پژوهشگران و اندیشمندان آموزش و پرورش در سطح دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مطرح می‌باشد و هم نظر کارشناسان آموزش و پرورش، معلمان، والدین و جامعه را به خود معطوف ساخته است.

موضوعات و رویکردهای نوین، از تحولات علمی و فناوری‌های جدید، به‌ویژه ITC و IT نشأت می‌گیرند. در واقع همین تحولات زمینه را برای ظهور دیدگاه‌های نو هموار کرده و آنها را فراتر از مرزهای ملی، در چارچوبی جهانی مطرح می‌سازند. به علاوه آنها را از محدوده نخبگان و اندیشمندان جامعه خارج نموده و به صورت رویکردی اجتماعی مطرح ساخته و مسئولیت‌ها و چالش‌های نوینی را فراسوی نظام‌های آموزش و پرورش ملی و از آن جمله ایران قرار می‌دهند. در این مقاله تلاش شده است تا نحوه تأثیرگذاری «جهانی شدن» بر آموزش و پرورش ایران مشخص و عمده‌ترین چالش‌هایی که نظام آموزش ما در آینده با آن روبه‌رو خواهد شد، تبیین و سرانجام راهبردهای آموزشی لازم برای برخورد با این چالش‌ها نیز ارائه شوند.

آموزش و پرورش کلید توسعه و پیشرفت همه‌جانبه جوامع در تمامی ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، فرهنگی و علمی است. واضح است با توجه به تحولات شگرف در همه ابعاد زندگانی بشر، دیگر آموزش و پرورش با متدهای کهنه و به عنوان پایه‌ای‌ترین عامل در تحولات جامعه نمی‌تواند خود را از فرایند تحولات نوین امروزی دور نگه دارد. امروزه بسیاری از متفکران و متخصصان تعلیم و تربیت که طرفدار برداشتی نو و دیدی جدید در زمینه اصلاحات آموزشی هستند، براین باورند که برنامه‌ریزی اصلاحات برای نوسازی و به‌گشت شرایط آموزش لازم‌هاش تجدیدنظر اساسی در عملکرد گذشته و کنونی نظام آموزش و پرورش است. زیرا که در این صورت می‌توان با دیدی نو و جامع عواملی را که رکود فعالیتهای فرهنگی و علمی و شکل‌گیری دشواری‌های کنونی نظام آموزش و پرورش شده است، شناسایی کرد. برای پیشرفت در صنعت، اقتصاد، سیاست و

همه علوم، نیازمند تفکری خلاق و نوآور هستیم، خلاقیتی که در ضمیر همه ما نهفته و در نحوه زندگی ما تأثیر دارد. تحولات سریع عصر کنونی ما، نیازمند حل مسائل و مشکلات به گونه‌ای خلاق است. خلاقیت و نوآوری محرک اصلی تمدن‌هاست. خلاقیت و نوآوری یکی از مؤلفه‌های رشد و شکوفایی استعداد‌های دانش‌آموزان است و باید مطالب پیرامون آن به درستی شناخته و به کار بسته شود تا منجر به تولید علم، افزایش کیفیت خدمات، رشد همه جانبه و شکوفایی مستمر و گسترده استعدادها گردد. اغلب تصور بر این است که خلاقیت آموزش پذیر نیست اما با نبود شاهد در مورد ارثی بودن آن، معلمان باید بپذیرند که این مهارت در محیط کلاس و سپس با تعلیم آن در محیط زندگی، قابل پرورش است. انسان‌ها دارای قوه خلاقیت هستند برخی در یک زمینه دارای خلاقیت بیشتر و برخی در زمینه‌ای دیگر. بهترین محیط برای رشد و پرورش خلاقیت‌های دانش‌آموزان، کلاس درس است و بهترین فردی که می‌تواند در این فرایند رشد نقش اساسی و موثر داشته باشد معلم است زیرا با شناخت ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان می‌تواند به تناسب توانمندی برای بروز ابتکارات و خلاقیت‌ها زمینه‌سازی و برنامه‌ریزی کند.

نقطه امید و توجه هر جامعه به دانش‌آموزانی است که در حال تعلیم و تربیت و رشد و شکوفایی است. در حقیقت بیشترین توقع در موضوع خلاقیت و نوآوری از دانش‌آموزان است که باید فرهنگ خلاقیت و باور آنان نسبت به این موضوع شکل گیرد تا نهضت خلاقیت استمرار یابد. نوآوری در آموزش و یادگیری شامل فرآیندهای آموزش از طریق خلاقیت و نوآوری است. منظور از فرآیندهای آموزش خلاقیت هرگونه آموزشی است که سعی در ایجاد تفکر و عملکرد خلاقانه دانش‌آموزان دارد. در حالی که آموزش نوآورانه به اجرای شیوه‌های نوآوری در آموزش اشاره دارد تا یادگیری را برای دانش‌آموزان جالب‌تر و مؤثرتر کند.

نوآوری در آموزش و خلاقیت در یادگیری، نقش‌های جدید و مهمی را برای یادگیرنده و معلم پیش‌بینی می‌کند که عمدتاً به عنوان مربی، مدرس و تسهیل‌گر در فرآیند یادگیری عمل می‌نماید.